

DE INVASIE VAN DE OESTERROVERS

C. Koster-Sperling

The invasion of the oystersnatchers

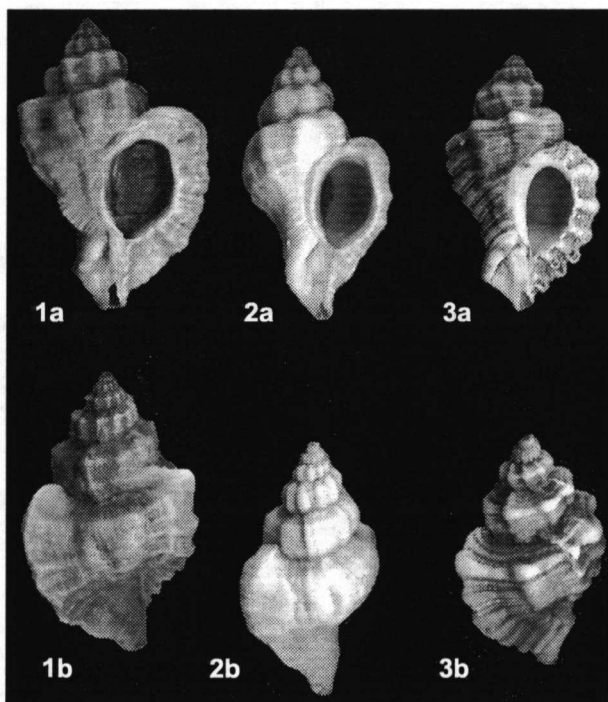
Following up various rumours and indications about the latest invader of French oysterbeds my husband and I decided to exploit the matter during our holidays. The oysterdrill in question is the species *Ocenebrellus inornatus*, originally known from Japan and more recently from the western coast of the USA. The import of the species in Europe is estimated to have taken place some 20 years ago, along with spat of *Crassostrea gigas*. Populations occur in certain areas that can only be reached at the lowest of low tides. We have searched in the bay of Marennes-Oleron. With the invaluable help of Mr. S. Robert of the IFREMER-institute we were able - after several fruitless efforts - to locate a population of *O. inornatus*, living on the fringe of the oysterparks together with the native species *Ocenebra erinaceus*. We were thrilled to see that various specimens of one species were showing some characteristics of the other. Any comments from the scientists on the subject of hybridization?

In februari van dit jaar heb ik in de Spirula een vraag gesteld over *Ceratostoma inornatum*, die met oesterimporten uit Japan in Europa is geïntroduceerd.

Uit de reacties kan vastgesteld worden dat deze soort is opgenomen in de lijst van Europese soorten onder de naam *Ocenebrellus inornatus* (Récluz, 1851). Om het niet te gemakkelijk te maken heeft hij een flinke partij synoniemen waaronder *Ocenebra japonica* Dunker, 1860. Zo heet *O. inornatus* in Amerika. In zijn nieuwste boek over de Europese Muricidae (2001) noemt Houart de aanwezigheid van de soort in de baai van Arcachon. Verder kreeg ik nogal uiteenlopende aanwijzingen over verspreiding en voorkomen. Kortom, het werd tijd voor eigen waarnemingen. Met een kleine omweg over Florence (wij zijn een democratisch koppel) rukten wij in juni dit jaar uit naar zuidwest Frankrijk. In de baai van Arcachon hadden wij wegens slecht weer en dood tij geen succes. Wel kon een oesterteler ons melden dat in zijn vakblad onlangs gesproken was over een tweede

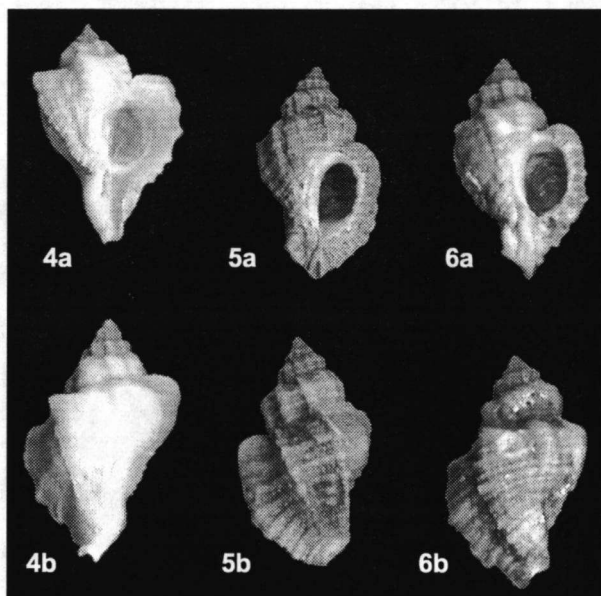
soort, die naast de aloude kwelgeest *Ocenebra erinaceus* zou voorkomen, maar dan noordelijker. Dus trokken wij naar het Ile d'Oleron. Daar komen ze bij tientallen het strand opkruipen, dachten wij. Nou, zo'n invasie is het ook weer niet. Na vergeefse pogingen op vijf strandjes steeg de frustratie. Geen *O. inornatus* en geen *Ocenebra erinaceus*. En van de oestertelers word je niets wijzer. In de drukte van de korte eb willen ze helemaal niet weten of hun oesters nou door het ene beestje worden opgegeten of door het andere. Beide soorten zijn ongeveer even groot en onder een laagje modder slecht te onderscheiden, dus alles heet 'bigorneau perceur' (= boorder).

Uiteindelijk verwees iemand ons naar het plaatselijke onderzoeksinstituut IFREMER. Hiervan liggen er circa 15 langs de Franse kust verspreid, ten dienste van de visserij. We zijn daar zeer positief ontvangen door de heer Stephane Robert, die ons precies uitlegde waar te zoeken. Hij houdt zich op dit moment bezig met onder-

Op de scans (door Jan Koster) zijn 6 schelpen gebruikt, ieder op twee manieren (a en b) geprint:

Fig. 2: *O. inornatus* met fijne spiraalribbels op buitenlip en afgeronde varices. Fig. 5 *Ocenebra erinaceus* met scherpe varices.

Figs. 3 & 6:
Ocenebra erinaceus

Grove spiraalribbels
Varices gegroefd, vaak afgerond
Profiel buitenlip rond, gegroefd.

Figs. 1 & 4:
Ocenebrellus inornatus

Windingen gladder, fijne ribbels.
Scherpe varices, soort vleugels
Buitenlip hoekig, soort vleugel.

zoek naar *O. inornatus* in het gebied Marennes-Oleron: waar hij precies is geïntroduceerd en waarvandaan, verspreiding, mate van agressiviteit in vergelijking met zijn evenknie *Ocenebra erinaceus*, groei en milieu-invloeden en zo meer. Men kijkt naar regelgeving en maatregelen voor vervoer in de Verenigde Staten, waar *O. inornatus* al veel langer voorkomt. Gezocht wordt onder anderen naar methoden waarbij wel de oester maar niet de schadeverwekker wordt verplaatst. De resultaten van dit onderzoek zullen nog enige tijd op zich laten wachten. De soort is via het broed van *Crassostreaa gigas* geïmporteerd uit Japan of Korea. In de baai van Marennes-Oleron is er sprake van verspreide populaties *O. inornatus* en *Ocenebra erinaceus*, soms gescheiden, soms samen. Ze zitten diep en zijn alleen te bereiken bij een behoorlijk lage waterstand. De beestjes hechten zich aan het oesterbroed en zuigen dit leeg. Volwassen oesters hebben een te dikke schaal. Die worden trouwens vrij van de zeebodem gekweekt in platte zakken van gaatjesplastic, geplaatst op lage rekken. Zo zijn ze voor schadeverwekkers moeilijk bereikbaar. Waar nog bodemteelt voorkomt is de schade veel aanzienlijker.

Bij laagwater stortten wij ons dus met velen op het wad. Een kolonne oestertelers op tractoren en ander groot materieel alsmede tientallen plaatselijke hobbyisten met mandjes en emmertjes, op zoek naar eetbare buit. En wij beiden met een plastic zakje. Ook hier kwamen boven de vloedlijn amper aangespoelde exemplaren voor, dus we hadden onze twijfels. Maar voilà,

de aanwijzingen van de heer Robert volgend hebben wij op het laagste punt van de eb, dus zo ver mogelijk weg, onze vreemdeling te pakken gekregen! Wij vonden een populatie die zowel *O. inornatus* als *Ocenebra erinaceus* bevatte. Daartussen zaten ook exemplaren waarvan ik de indruk had dat ze elkaars kenmerken hebben overgenomen. Misschien hybridevorming, wetenschappers? Stel, dat daarvan sprake is, dan moet je ook gescheiden levende populaties bekijken. Ook zou je dan aan de Amerikaanse westkust weer heel andere vormen moeten kunnen vinden, hybriden van *O. inornatus* en daar inheemse soorten. Wij moesten maar eens gaan sparen. En de reactie van de Fransen: 'Die kun je toch niet eten?'

Met dank aan: S. Robert, Institut IFREMER, Frankrijk [annual report en andere aantekeningen]; B. Métivier, MNHN, Parijs, Frankrijk; F. Swinnen, Lutlommel, België; F. Titselaar, Zierikzee.

Literatuur

DORE, I. Shellfish, a guide for the commercial user.

KOSTER-SPERLING, C., 2002. – Raadsel van de beurs in Parijs.

— Spirula nr. 325: 31.

Check list of European Mollusca, www.mnhn.fr/cgi-bin/mam-list

Adres van de auteur:

Langezand 78

8223 WG Lelystad

E-mail: j.koster11@chello.nl